

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KOZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promouenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kétszoros nem adnak vissza.	Előfizethetnél a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfehérvár, szt. István-tér 1.	Felolvas szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 ft — kr. Félévre . . . 3 ft — kr. Negyedévre . . . 1 ft 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyilttér sorunkat 50 kr. Többesri hirdetéseknel engedmény
--	---	--	--	---

Stomfa — Girált.

(b. f.) Ezuttal kerülünk minden elmélkedést: csak tényeket konstatálunk és idézünk.

Kezdjük a stomfai választáson. Bartal Aurél nem elégedett meg azzal a megvetéssel, a melylyel Tarnóczy-stilusban tartott nyilatkozata találkozott, hanem átvitte szennyesét a lovagias térre, a hol aztán alaposan ki is poroltatott. Bartal Aurél sértve érezvén magát, a miért Inczedy László, a függetlenségi és néppárt-ellenes „Magyarország“ felelős szerkesztője „A stomfai gaztett“ címe alatt érde-me szerint méltatta Bartaléknak Stomfán viselt dolgait, elküldte segédeit, Münnich Aurélt és Dániel Gábort Inczedyhez. Ámde Inczedy segédei, Pázmándy Dénes és Ihász Aladár kereken kijelentették, hogy Bartalnak, mint választási elnöknek viselkedése súlyos büntető leszámitás alá esik és ha igaznak bizonyul, Bartal ellen fenyítő eljárásnak van helye. Ha tehát Bartal sajtóperben, vagy más illetékes helyen, a segédek által választandó bíróság előtt az ellene felhozott tények válótlanságát bizonyítja, Inczedy kész lovagias elégtételt adni. Bartal segédei ebbe könnyen érthető okokból nem mentek bele, a mire Pázmándy és Ihász felök nevében befejezettnek jelentették ki az ügyet.

Ime, Bartal Aurél nem kap már lovagias elégtételt!

Dr. H u f n a g e l János, a „Fejérmegyei Napló“-nak Stomfára kiküldött tudósítója nyilatkozatot tesz közzé a „Házánk“-ban, a melyben azzal erősíti meg lapunkban közölt részletes tudósításait, hogy állításait Bartal kijelentéseivel szemben hajlandó tanukkal bármikor igazolni. Aztán egyenként cáfolja a Bartal nyilatkozatában foglalt állításokat és mert a „Magyar Ujság“ tegnapi száma azt írja, hogy 150—160 Otcoska-párti jelentkezett szavazásra, a kiknek szavazati joguk nem volt, megemlítjük Hufnagel nyilatkozatából, hogy egyetlenegy hibásan kiejtett, vagy hibás hangért, illetőleg betűért is

kifogásoltak néppártiakat! Az sem igaz, hogy a néppártiak odahaza vagy akár Stomfán házfelgyújtással, agyonveréssel fenyegetőztek.

Ime, Hufnagel nem hitvány frázisokkal és még hitványabb rágalomokkal, cáfol, hanem tényekkel!

Latkóczy elfogadta a mandátumot; a „Vaterland“ erre lakonikusan kijelenti: Becstelenség.

A „Pester Lloyd“ csütörtöki esti lapja szerint a stomfai választásra kirendelt katonaságból 62 ember betegedett meg és most a kórházban fekszik. „De a tót választó urak (szó szerint idézzük!), a kiket az ő vastag birkabőr subájuk és nehéz csizmájuk jobban megvédett (!) a hidegtől, szintén rosszul jártak. Hír szerint közülök 70-en tifuszban fekszenek.“ Az idézett lap tegnapi száma már megcáfolja a megtegedett 62 katonáról szóló hírt, maradna tehát a „Pester Lloyd“ által echt zsidó cinizmussal „urak“-nak gunyolt 70 tót polgár, a kik a liberálizmus nagyobb dicsőségére és hála Bartal „ur“ gondoskodásának halálos betegséggel fizetik meg azon bátorságukat, hogy a néppárt érdekében merték gyakorolni polgári jogukat.

Tegnap G i r á l t o n volt választás. Itt egy nemzeti párti jelölt állott szemben a kormánypárti jelölttel. A választás előzményei szakasztott olyanok, mint a minők a stomfaiak voltak. Itt is 5—10—100—500 frtjával vásároltattak a liberális szavazatok, itt is hetek óta szünetel a közigazgatás és korteskedtek a megyei tisztviselők Kőszeghy mellett, itt is napirnden volt a fenyegetés, terrorizálás, megfélemlítés, itt is a városon kívül helyezték el az ellenzékét. A kormány sajtója pedig, ezuttal elsősorban a „Nemzet“ vérlázító modorban gunyolja, gyanusítja az ellenzékét azzal, ami a kormánypártra már rég rábizonyult. Mikor e sorokat irtuk, még javában folyt a választás. Vajjon merik-e Girálton elkövetni, a mit Bartal Aurél Stomfán? Semsey nemzetipárti jelölt a határozott többséggel rendelkezik, s a nemzeti párt

számos képviselője ott időzik Girálton ellenőrizni a liberálisokat. (Nekünk néppártiaknak még nincsenek ilyen barátaink.)

Sokfelől halottuk már, hogy a kormány csak azért, habár heves küzdelem markirozása után átengedi a girálti kerületet a nemzeti pártnak, először, hogy elnémitsa a nemzeti párt panaszait a választási visszaélések ellen, másodsor pedig, hogy azt mondhassa: Ime csak ott vannak botrányok, a hol a néppárt lép akcióba.

De mi azt hisszük, hogy a nemzeti párt nem fog felülni ezen manővernek. Nem hisszük, hogy a nemzetipárt egy új mandátum kedvéért felhagyna a nép jogainak, a törvény, az alkotmány védelmével. A Bánffy-kormány megakar semmisíteni minden ellenzékét, kivéve azt a bizonyos frakciót, a mely 48-as elvei dacára alattomban megalkudott vele. A mit a kormány ma csinál a néppárttal, azt készülni csinálni holnap minden más becsületes ellenzékkel.

Hodie mihi, cras tibi! Ezt fontolja meg jól a nemzeti párt.

— Zoványi Mihály nyilatkozik. Főt. Z o v á n y i Mihály imelyi plébános ur a következő levelet intézte lapunk szerkesztőjéhez:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Sziveskedjék kérem becses lapjában a következő helyreigazító soroknak tért adni.

A „Fejérmegyei Napló“ f. hó 7-iki számát csak ma, f. hó 10-én kapván meg a „Részletek“ című közleményben az én csekélységemre vonatkozó sorokra csak a válaszolhatok. Válaszom igen rövid. Az egész kis pletykát kortesanekdótánál egyébként nem tekinthetem, a melyen magam is jóízűen nevettem, mert én semmiféle ígértföldi aranyláncos kereszttekkel és infulákkal nem kereskedem.

Imely, 1895. dec. 10-én.

Kiváló tisztelettel maradtam önnek
Tekintetes Szerkesztő Ur

alázatos szolgálja
Z o v á n y i M i h á l y

Kénytelenek vagyunk a főtisztelendő ur ezen lapidáris nyilatkozatához néhány, szintén lapidáris megjegyzést fűzni. Pro primo nekünk ezer és egy okunk van a nyilatkozatot nem komolyan venni s ezen okok között nem áll utolsó helyen Zoványi ur eddigi szereplése. Zoványi ur kis pletykának, kortes anekdótának

tekinti tudósítónk azon állítását, mely szerint Zoványi ur magasabb megbízásból prépostságot ígért Havlicsek Vince pozsony-virágölgyi plébánosnak, ha az ott hagyja az Otcokapártot. Nos, mi minden körülmények között többet hiszünk tudósítónknak, mint az imelyi plébánosnak s azonfelül azt hisszük, hogy a stomfai brutálítások láttára nem juthatott eszébe senkinek „kis pletykák“-kal, vagy pláne „kortes-aneidoták“-kal előhozakodni. Utóvégre is maga Havlicsek plébános megérdemeltette lapunk szerkesztője előtt tudósítónk, dr. Hufnagel János állítását. Sapientia sat.

Zichy Nándor gróf az „Alkotmány“-ról.

Zichy Nándor gróf az „Alkotmány“ c. alatt megindítandó néppárti napilapra vonatkozólag a következőket írja lapunk szerkesztőjének:

Remélem, hogy az „Alkotmány“ valóságos követője lesz nézeteinknek, melyeknek a Fejérmegyei Napló már eddig is hű kifejezést adott. Biztos vagyok abban, hogy a Fejérmegyei Napló a maga körében akkor is, midőn az „Alkotmány“ már tért foglalt, tovább is ezen nézeteknek hű és teljesen megbízható tolmácsul fog tekinteni. Kiválólag súlyt fektetnek arra ez időben, mivel a néppárti programnak és a mi változatlan politikai irányunknak határozott kifejezése annál szükségesebb, minél élénkebb az ellenünk irányzott agitáció és minél izgatottabb válnak megtámadtatásunk folytán a kedélyek.

Meg kell különböztetnünk a néppárt elveit és főleg politikai magatartását mindattól, a mi ezen irányban is tulsz — néha a jóindulatu rokonszenvnek elragadtatása, vagy bármi menthető oknál fogva is elveinktől eltérő magatartás is politikai tévedés és hiba. Ilyennek vagyok kénytelen jelezni azon tüneteket, melyek Lepényi hazatérése alkalmából rendezettek, és a melyek bármekkora része is legyen bennök az egyén iránti rokonszenvnek és a különbeni működése iránti elismerésnek a mi elveinkkel és politikai magatartásunkkal meg nem egyeztethető.

Zichy Nándor gróf.

BELFÖLD.

— Zalka püspök és a millenium. Dr. Zalka János, győri püspök a közeledő újév alkalmából pásztorlevelet adott ki, a melyben mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy hazánk ezeréves fennállásának valódi alapja a kereszténység. Valahányszor apadt e hazában a Krisztus egyházához és a Boldogszonyhoz való ragaszkodás mindannyiszor apadt hazánk jóléte is. *Bizonnyitják ezt hazánknak jelenlegi állít viszonyai is, melyek között nem csekély aggodalommal nézzük az első ezredév végét.* Hit dolgában új rendszerek keletkeznek ezen ezredév alatt, melyek új elnevezések alatt *albecsülték a véges emberi elmét.* Mi megmaradtunk azon az alapon, melyet elődeink 900 éve okosan és szerencsésen elfogadtak és mi a második évtizeden is azt fogják igaznak tartani, a mit Isten kijelentkezett, Krisztus tanított és az apostokok hirdettek. Dívat ma a humanitásról beszélni, de sokkal szebb a humanitásnál Krisztus tanítása, Krisztus és nem a humanitás nevében

fogjuk mi a második ezredévben is az irtalmasság cselekedeteit gyakorolni. A mi vezér-elveink: a ker. kath. hit és a Szűz Mária oltalma. Ő legyen a mi szószólónk királyunkért és hazánkért.

Már ezen rövid kivonat is mutatja, hogy Zalka püspök a legélesebben elítéli Magyarország átkát, a liberalizmust és buzdítja a hivatkozott hazánk vallásos alapjának teljes visszaszerzésére.

Zalka püspök a pásztor levélhez külön utasítást is csatolt, melyben a következőket hagyja meg az egyházmegyei papságnak:

1. A folyó 1895. év utolsó napján befejeződik nemzetünk első ezredéve a szokásos évszázó ájtatossággal, a „Te Deum“-mal. Az esti harangszó után, kis vártatva, negyedóráig szólnak az összes harangok, hirdetvén a következők nappal kezdődő új ezredévet.

2. Január első napján a szokott órában a szószékről olvastassék fel itt adott pásztorlevelem, melyet ez alkalmából a néphez intézek; végül

3. ünnepélyes szentmise mondassék a legméltóságosabb Oltárszentség kivételével és az utolsó áldás előtt nyilvánosan mondassék el: a) a hitvallás; kérjük Istent, hogy továbbra ugyanaz *marydjon országunk alapja, a melyet szent István rakott le, jól tudván, hogy senki sem tehet le más alapot, mint a mely letéttett: Jézus Krisztus;* b) ehhez járuljon egy imádság a Bold. Szűzhez, hogy könyörögjön érettünk s legyen országunk Anyja és Pártfogója a mádik és következő ezredévben is.

— Pápai rendelet a néppárt javára. Ezen hangzatos cím alatt botránkozik meg a budapesti sajtósok tömeges pártolásának örvendő „Magyar Ujság“ dec. 10-iki száma másfél hasábon át a „Vaterland“ azon hírné, mely szerint a pápa elrendelte, hogy a kath. világban egy hónapig mindenütt a magyar néppárt győzelméért imádkozzanak a kath. hívek milliói. Lap társunk azt következteti ebből a rágalmakhoz szokott eszejárásával, hogy a pápa pénzügytést rendelt el a néppárt javára. A „Magyar Ujság“ egy kissé téved. Igaz, a néppárt nagy tökével dolgozik: az igazság, a jóg, a becsület, a tisztesség, az önzetlen nép- és lángoló hazaszeretet, a lelkesedés kifogyhatatlan tökével dolgozik a „Magyar Ujság“ védelmére: a gyanúsítás, a törvénytörés, Nyitra, Stomfa és Girált ellen.

— Új választás Körmenten. Eötvös Lóránt báró lemondott a körmenti mandátumról.

— Zalamegye főispánja, Szvastics Bené ezen állásáról lemondott.

Táviratok.

A girálti választás.

Girált, dec. 12. (Hivatalos forrásból) Semsey Boldizsár nemzeti és Kőszeghy Sándor főispáni titkár kormánypárti jelölt pártjai már reggeli 7 órakor vonultak be a városba. A liberálisok közvetlenül a szavazó helység mellett levő Bánóféle telken foglaltak helyet, míg az ellenzék alig 200 lépésel odább épült barokkokban helyezkedett el. Mindkét táborban cigányzene játszik. A szavazó helység előtt katonai kordon áll, melyen csak a választókat bocsátják keresztül.

A választási elnök az itt levő hirlaptudósítótól, *nemcsak megtagadta az igazolmányokat hanem ki is tiltotta őket a szavazó helységéből.*

A választási aktus 8 órakor kezdődött, a szavazás pedig 9 órakor. Az első szavazó bizottság elnöke Schmidt Gyula árvaszéki elnök, a második pedig Görgey Béla, körjegyző, a girálti kerület volt képviselője. A liberálisok

bizalmi férfiai *Kubinyi Géza és Molnár Béla*, a nemzeti párté pedig *Hódossy Imre és Bujanovich Sándor* orsz. képviselők és négy választó.

Itt vannak továbbá még *Hock János, Bornermiszsa Lajos* és *Ádám és Bánó József* orsz. képviselők.

A választók összege a névjegyzék szerint 1650, de ezek közül 250 kivándorolt vagy meghalt.

Azt hiszik, hogy a választásnak estig vége lesz.

A kilátásokról biztosat nem lehet mondani, de már most is lehet konstatálni, hogy a liberálisok többsége 100–100 lesz.

A néppárt működött itt ugyan, a meny nyiben idegen kerületekből kath. papok jöttek a liberálisok ellen agitálni, de ezzel szemben a kerület kath. papságának nagy része a kormánypártot támogatja.

A szavazás számarányai pedig ezek:

Fél 11 órakor	Semsey	57
	Kőszeghy	154
11 óra	Semsey	95
	Kőszeghy	194
3/4 12 óra	Semsey	221
	Kőszeghy	307
1 óra	Semsey	255
	Kőszeghy	347
2 óra	Semsey	305
	Kőszeghy	426
3 óra	Semsey	360
	Kőszeghy	495

Az ellenzék még mindig bizik győzelmében, a liberálisok 50 szótöbbségre számítanak.

— Girált, dec. 12. (Ered. táv.) 5 órakor jöttek szavazni a Dessewffy-uradalom községei. Az ellenzék ezektől sokat várt, de csalódott. Minden liberális választót, ha szavazni ment 4–5 csendőr körülfogott, hogy meg ne szökjék.

4 óra	Semsey	452
	Kőszeghy	566
5 óra	Semsey	479
	Kőszeghy	701

A kormány állítólag kimerült az ellenzék még 100 szavazatot remél.

6 óra 45 perckor kihirdette elnök a választás eredményét, mely szerint

Kőszeghy 789
Semsey 566

szavazatot kapott, Kőszeghy tehát 223 szótöbbséggel megválasztott.

Egyes kath. papok liberális agitációja mellett nagy feltűnést keltett, hogy az ungvári rabbinuszkizátkozta Adler Samu girálti bérlőt, a miért ez a nemzeti párt mellett korcskedett. (Ime gyönyörű példája a liberális fanatizmusnak!)

A választás folyamán 32 választó visszatartott, köztük 17 kormánypárti.

Lemberg, dec. 13. (Ered. táv.) A galíciai néppárt elhatározta, hogy a vitás tengerszem ügyében nyílt levelet intéz a magyar néphez.

Szófia, dec. 12. (Ered. táv.) A szobrányében a pénzügyminiszter expozéja után Neicssov radikális ellenzéki felszólalt és hevesen követelte, hogy a ház ne szavazzon meg a kormánynak pénzt, ha Boris herceg át nem tér az orthodox hitre.

Az elnök többször rendre utasította Neicsovot és végre felszólította, távozzék a szónoki emelvényről: Neicsov nem akart szót fogadni, mire az elnök felszólította a questorokat, távolítsák el Neicsovot a teremből.

Erre aztán irtózatos zűrzavar keletkezett. Az elnök kétszer is elhagyta helyét és a termet, az ellenzék pedig ökölcspáncsokkal visszaverte a questorokat. A zaj lecsillapulta után az elnök kijelentette, hogy lemond, de a ház nagy többsége bizalmat szavazott neki.

Városi és vidéki hírek.

— **Dr. Steiner Fülöp** megyés püspök tegnap este fél 10 órakor Budapestről haza érkezett.

— **A belvárosi kath. kör választmánya** tegnap este 6 órakor, **Gremserger** István apát-esperes elnöke alatt ülést tartott. A választmány mindenekelőtt hozzájárult a budapesti kath. kör felszólításához, mely szerint a kath. körök kebelében alakítandó felolvasásokat rendező bizottságok országos szervezetté egyesülnek. Majd a városból távozó **Müller József** helyett **Peck** Gyula bizott meg a titkári teendők ideiglenes vezetésével. Elhatározta a választmány továbbá, hogy a kör ünnepélyes megnyitása, a legközelebbi évi közgyűlés alkalmával lesz. Azután 18 új tag vétetett fel a körbe. Végül **Bonitz** Ferenc választmányi tag lemondása folytán **Scheirich** Antal hivatik be a választmányba.

— **A másik ur.** Wörishofenben **Kneipp** plébános fürdőhelyén, e hó 6-án érdekes jelenet játszódott le. **Kneipp** — mint gyakran szokta — felolvasást tartott és pedig az ebek veszettségéről. Mikor felolvasását befejezte, e szavakkal fordult a hallgatóságához:

— Most pedig átadom a szót egy másik urnak, aki nekem bő adatokat nyújtott e betegség lefolyásáról, és aki ~~lass~~ szíves ismételné önök előtt azokat, amiket nekem mondott.

Ezzel átadta a szót — **József** főhercegnek, aki egy óráig tartó folyékony előadásban beszélt az ebveszettségéről és számos esetet hozott fel, amelyeknek tanuja volt. Szavait ezzel fejezte be:

— Ha az én környékemen valaha veszett ebarás fordula elő, feltétlenül **Kneipp** páter módszerét alkalmaznám. Előbb kiégetném a sebet, ezután szalmavirág kötéssel bekötözném. Azt hiszem, főtisztelendő ur, ez sikeres lenne.

— **A székesfejérvári függetlenségi párt** mult szombati értekezletéről a legellenetesebb hírek keringenek, a mennyiben még nyomtatásban is látott napvilágot az, hogy a függetlenségi párt határozottan állást foglal a néppárt ellen és egyszersmind kijelenti, hogy csak olyan képviselőjelöltre adja szavazatát, a ki irásban adja, hogy a reviziót követeli. Küzdeni a néppárt ellen és egy füst alatt elfogadni a néppárt egyik leglényegesebb követelését és attól függővé tenni a szavazatot: Mindenki belátja, hogy a szombati értekezlet ilyen ellentmondó határozatot nem hozhatott. Úgy értesülünk, hogy nem is hozott ilyent, hanem ellenkezőleg: a függetlenségi pártnak másvallású tagjai teljesen meghajoltak a reviziót követelő óriási többség előtt sőt még azt is hangoztatták, hogy nem is idegenkednének a néppárttól, ha az teljes garanciát nyújt nekik az összes keresztény felekezetek jogos érdekeinek védelmét illetőleg. Ezen urak teljesen meg lehetnek nyugodva. Ha nem nézik a néppártot a Justhfrakció vagy a kormány szemüvegén át és nem adnak hitelt azon aljas rágalmaknak, a melyeket a megvásárolt zsidó-liberális sajtó szór a néppárt ellen: akkor tisztánt kell látniok, hogy a néppárt magasztos feladata jóvá tenni a liberális kormányok végzetes hibáit és a mindnyájunk számára létező alkotmány talaján a veszélyeztetett haza és kereszténység védelmére egyesíteni a keresztény felekezeteket. **Cuige Saum A „M. Á.”** mai száma azt írja a székesfejérvári függetlenségi párt állásfoglalásáról, hogy az megérdemelt leckét adott a

központi függetlenségi párt azon elemeinek, kik azt akarnák elhíttetni, hogy a függetlenségi eszme és az egyházpolitikai radikalizmus elváthatatlanok.

— **A nagyváradai kath. kör és a belügyminiszter.** A „Nagyvárad” legutóbb a következő megdöbbenő hirt közli: „A belügyminiszterhez régebben felterjesztett nagyváradai „katholikus kör” alapszabályait tegnap vissza küldötte a városnak a miniszter jóváhagyás nélkül. Az alapszabályok 2. §-ában az van mondva, hogy a kör védnöke mindenkor a nagyváradai latin szertartású püspök. Minthogy pedig az iratokból nem tűnik ki az, hogy ezen tisztséget a jelenlegi nagyváradai bíboros-püspök hajlandó-e elfogadni — **Perczel** Dezső belügyminiszter visszaküldte a hozzá felterjesztett alapszabályokat. **Schlauch** Lőrincz bíboros püspök nyilatkozata után ismét felterjeszték az alapszabályokat a miniszter elé, a ki azt azután valószínűleg jóvá is fogja hagyni.“ Ime újabb bizonyítéka annak, minő hitvány ürügyekkel akadályozta meg a kormány a kath. élet fejlődését, **Perczel** nem erősítette meg a Nagyváradai kath. kör alapszabályait, mert szerinte az alapszabályokban nincsen kitüntetve, vajjon **Schlauch** bíboros elfogadja-e a kör védnökségét. Legyen meggyőződve **Perczel** ur, hogy a nagyváradai kath. kör tagjai tisztesség-tudóbbak mint ő, és csak **Schlauch** bíboroshoz terjesztett kérelmek teljesítése után mondták ki, a mit **Perczel** ur kifogásol. Különbön is **Perczel** ur érthetően beszél. A megerősítés megtagadásával azt akarja mondani, hogy **Schlauch** ellenzi a kath. körök működését, és egyáltalában, hogy a püspök elítéli a kath. mozgalmat. De nyitrai és stományi választások inszenzirozója csalódik, hatalmasan csalódik és nem fogja elérni aljassnak mondható célját. — Az is furcsa, hogy a belügyminiszter **Schlauch** bíboros nyilatkozata után valószínűleg megerősíti az alapszabályokat. Valószínűleg? No hát mi magyarul beszélünk! A belügyminiszter urnak kutya kötelessége az alapszabályokat megerősíteni, mert erre a törvény kényszeríti. §

— **50.000 forintos alapítvány.** **Dr. Samassa** József egri érsek az egri egyházmegye területén működő rom. kath. kántortartók segélyezésére 50.000 frtos alapítványt tett. E ténnyől kifolyólag a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter, ezen a tanügyi előmozdítását célzó nemes áldozatkészségeért legőszintébb köszönetét fejezte ki.

— **A néppárti hírlapirodalom köréből** **A Győrött** megjelenő „Dunántúli Hírlap” szerkesztőt cserélt. **Barabás** Albert a lap vezetésétől visszalépve ugyanazon elveket szolgálva Budapesten folytatja hírlapírói működését. A lap szerkesztését **Csippék** **Ferenc** a liváló kath. irányu publicista vette át.

— **Bereczki Máté halála.** **Kun-Ágotár** írók lapunknak: **Hazánk** első pómológusa, **Bereczki** **Máté**, ki négykötetes gyönyörű **gyümölcsészeti munkával** segítette előbbre hazai gyümölcskertészetünket, e hó 9-én háromnapi betegség után, tüdőgyulladásban meghalt **Kun-Ágotán** 72 éves korában. Az elhunyt 1848-ban már mint ügyvédjelölt vett részt a szabadságharcban s azután neki is bujdosnia kellett. Német, Franciaországban tanulmányozott s majd itthon; hosszú élete tapasztalatait nagybecsű, szívvvel megírott munkájába tette le. Tegnapelőtt, szerdán temették **Kun-Ágotán** a rom. kath. egyház szerkesztésére szerint óriási részvét mellett.

— **Moór és Vidéke.** Sokáig nem tudtuk, de most lapunk egyik barátja figyelmeztetett minket arra, hogy létezik **Moórott** egy hetilap a melynek címe: „**Moór és Vidéke**“. Ez a **Moór és Vidéke**“ azt írja a kedden **Moórott** lefolyt néppárti gyűlés előkészületeiről, hogy a „legalább külső siker” biztosítása végett „a kath. papság nagy része s több félig művelt, fanatizált kortes, hetek óta nappal, de különösen az esti órákban tüzelik a népet.“ Hogy mit ír a néppárttól a „**Moór és Vidéke**“, az nekünk moóriasan mondva, nagyon „**Wurscht**“, de hogy egy kanóió nélkül szűkölködő lapban holmi polgári iskolai tanárok kifolyást engednek politikai érzelmeiknek, arra egy kissé figyelmeztetnünk kell nemcsak az illető „tanár” urat, hanem a megyei tanfelügyelőt is, mert tudunkkal létezik egy közoktatásügyi rendelet, mely eltiltja a tanfériaakat a politikai lapok szerkesztésétől. Csak azért hozzuk ezt fel mert egészen biztos tudomásunk szerint a fentisz-telt világlapot nem a lap nomlokán megnevezett **Völgyi** **Lajos** szerkeszti, hanem egy **Patek** nevű polgári iskolai tanár — amugy suttyomban. Különbön moóri elvarátaink szánakozó mosolylyal olvassák ezen ur politikai extravaganciáit.

— **Lesz állami anyakönyvvezető.** A mit már a nyáron megjósoltunk, az most beállott: a belügyminiszter **Keresztes** **Ignác** állami anyakönyvvezetőt saját kérelmére ezen állásától felmentette s egy tegnap a várososhoz érkezett leiratában tudatja, hogy az állam által évi 1200 frttal dotálendő anyakönyvvezetőt fog pályázat útján kinevezni.

— **Kinevezés.** A király **Schilling** **Ede** kunhalasi gyakorló ügyvédet, a székesfejérvári járásbíróshoz albiróvá nevezte ki. Ha nem tévedünk, **Schilling** hivatása lesz érdeme szerint elintézni ama bizonyos **Braun** **Miksa** vitézkedését.

— **Zsaroló anyakönyvvezető.** A zolyom-megyei **M-Szalattárnól** írók lapunknak a következő esetet: A szegény nép minden oldalról kimondhatatlan üldözésnek van kitéve az ujonan életbe lépett egyházpolitikai törvények miatt; különösen az anyakönyvvezetők igen jól értik ezt. Nálunk történt egy eset: Egy gyermek született, az apa 24 órán belül jelentette a születést, de az anyakönyvvezető nem lévén otthon, az apa másnapra jött. De akkor már későn jött a bejelentés és az anyakönyvvezető harmadnapra idézte be a szegény munkás embert, a ki nemcsak hogy három napot vesztett, mert nem mehetett munkába, hanem még az anyakönyvvezető 50 krnyi büntetést is szózott reá! A szegény ember elment a káplánhoz panaszra, aki a következőket mondotta neki: Ha pénzbüntetést kíván a jegyző ur késői bejelentés miatt, mutassa meg azt a törvényt, a melynek értelmében büntetni akar engem! szegény ember vagyok két kezem után élek nem fizethetek; de ha mindamellett „Én hogy fizetem meg azt, megteszem, de orvoslást keresek magamnak.“ — Visszajövet, az ember csak azt mondta a káplánnak, hogy: „Ezek után nem kért tőlem semmit a matrikánus.“ Nyilvánvaló, hogy az anyakönyvvezető ez esetben megakart egy kissé zsarolni az új törvényeket és az életbeléptetési rendeleteket nem ismerő szegény embert. A születések az 1894: XXXIII. tc. 35-§. szerint a születéstől számított egy hét alatt jelentendők be, a fenti esetben tehát az apát megbírsáolni nem lehetett. Ajánljuk az esetet az illetékes hatóság figyelmébe.

— Ismét egy kálomista „heccáplán.”

Mig a néppárt azon fáradozik, hogy közelebb hozza egymáshoz a keresztény felekezeteket, addig néhány kálomista pásztor jobb ügyre méltó buzgalommal szítja a felekezeti villongásoknak az Istentől elrugaskodott kormány által élesztett tüzét. Mány községben, mint ottani levelezőnk írja, ember emlékezeti óta a két keresztény felekezet között mindenkor példás egyetértés, lehetne mondani, testvéri szeretet uralkodott. Mindenik fél háborítlanul s nyugodt lelkiismerettel teljesítette hitbeli kötelességét, imádkozta Istent a maga módja s rendje szerint. De sajnos, támadt egy konkolyhíntő az új református lelkész, P a p p Albert személyében. Egy szerencsétlen pillanatában, mikor talán az Isten is elfordult tőle s lelkiismerete mélyen aludt és megszerkesztette a „Döre Márton és János Aron beszégetése” c. a róm. kath. vallás iránt vak gyűlöletet és vastag elfogultságot lehelő röpiratot. Mányi misszióját most avval kezdi, hogy ezt a fércmunkát, a melyhez képest „Babszem Jankó története” remekmű, terjeszti szép titokban mindkét felekezet között, nyilván azon célból, hogy a békés együttélést — a melyre különösen derék elődje mindenkor nagy súlyt fektetett — megzavarja s a lelkiismereti nyugodalmat megbontsa. Mert ha talán tudományos készülségét akarván az általa így terjesztett sületlen mesékkel közszemlére tenni, méltán lehetne sajnálni a mányi, különben derék s jobb sorsra méltó ref. hitközséget. — Hogy ilyen eljárás különösen manapság, mikor a vallási dolgok ugysis élükre vannak állítva s a béke helyreállításán minden igaz hazafinak karöltve kellene működnie, hogy az ilyen eljárás megfelel-e a józanság fogalmának, az legalább is kétséges. Mi mányiak, úgy a reformátusok józanság része, mint az összes katolikusok, a legnagyobb dőreségnek tartjuk.

— **Értesítés.** A magyar-francia biztosító részvénytársaság értesíti a t. közönséget, hogy Fejérmegyei, Veszprémmegyei és enyingi járásra a főügynökség vezetésével Steininger Sándor urat székesfejérvári lakost bízta meg, az iroda Nádor-utca 19. szám alatt levő üzlethelyiségben van. Kelt Bpest 1895. dec. 12. Tisztelettel „A magyar-francia biztosító részvénytársaság vezérügynöksége.”

Van szerencsém ezennel értesíteni a t. közönséget, hogy a Magyar-Francia biztosító részvénytársaság főügynökségét átvettem, melynek irodáját Nádor-utca 19. sz. a. (tejes-köz sarkán) helyeztem el.

Különösen a tüzbiztosítási ágazatot van szerencsém szíves figyelmébe ajánlani. Elvállalok ingó és ingatlan tárgyakat, butorokat, gazdasági felszereléseket, gazdasági terményeket, áruaktárákat stb. a legújtanosabb és legelőnyösebb feltételek mellett.

A midőn ezennel félkérni bátorodom, hogy biztosítási ajánlatait nekem földadni és engem becses bizalmával megtisztelni sziveskedjék, igérem, hogy a legmesszebb menő kedvezményeket és előnyöket fogom önnek nyújtani.

Biztosítási ügyekben készségesen szolgállok mindennemű felvilágosításokkal és maradok tisztelettel

Steininger Sándor,

a Magyar-Francia biztosító részvénytársaság székesfejérvári fiókja.

Irodalom és Művészet.

— A „Rika” Székesfejérvárott. Dobó Sándor szinigazgató megszerezte Márkus és Szabados legújabb operettjének „Rika”-nak az előadását s legközelebb már elő is adja. Elismeréssel említjük fel e tényt, mely újabb bizonyítéka a direktorok áldozatkész törekvéseknek, hogy az újabb darabokat is azon melegséggel bemutassák; s a közönség, a mely eddig oly szűpen pártolta a társulatot, a fenti tényből kifolyólag remélhetőleg annál inkább fogja méltányolni a szintársulat törekvéseit.

— **Színház.** Szerdán érdekes ujdonságot láttunk, Mi történt az éjjel? címmel. Ez a mulatságos bohózat neveltető fordulatával s intrikáival tényleg arra van szánva, hogy a nézőt két óra hosszat kacagtassa és mulattassa. A főrdem természetesen a szereplők s ezek között különösen Hegyesi (Poulard), Csongory Mariska (Suzanne) Lomniczy (Dr. Blanchon) és Palágyi (Justaré), kik a főbb szerepekben a közönség nevető idegeit folytonosan működésben tartották. Csongory Mariska egy szép virágkosarat s egy csokrot kapott.

Tegnap Csütörtökön másodszer adták e bohózatot, hasonló sikerrel, de kevesebb közönség előtt! Szombaton és vasárnap A királyné csipkekendője, operette ujdonság került előadásra.

— Boldog Alaque Mária-Margit élete

és a Jézus Sat. Szíve tiszteletének eredete. Irta: Bougand Emil lavalai püspök. Fordította Szentannai (S. tt) Gyula gyomai plebános. 8° 444 lap. Ára fűve 2 frt; csinos díszkötésben 3 frt. Kapható a fordítónál. Azoknak van szánva, kik a Jézus-szive-ajátosságot kedvelik, vagy iránta érdeklődnek. Pompás ajándékkönyv, különösen felnőtt leányok számára. (Sacerdotibus et. s.)

— **Könyvismereteselek.** Utmutatás az erkölcsös életre. A „Philotea” nyomán közli Hangy Leo. E kis művecske utmutatást ad a vallásos élet kezdetére: az erkölcsös életre. Megjelent Reizen János könyvkereskedésében Szatmáron. Ára 20 kr.

Isteni Üdvözítőnk Jézus Krisztus jelen van a legfűlségesebb Oltáriszentségben: Jertek imádjuk! Ezen cím alatt jelent meg egy kis füzet Győrött, Kapuy Elek a győri oltáregylet igazgatójának tollából. E füzetkében az oltáregyletek kitűzött céljának: a tolytonos vagy örök imádságnak mivoltát, eredetét, fejlődését, hasznát, áldásait, szervezetét stb. ismereteti s a végén egyórára való imákat közöl az egyleti tagok számára. Ajánljuk a főtiszt. plebános és káplán uraknak. Kapható a szerzőnél, darabonként 5 kr. Egyzerre megrendelt 100 példány ára 4 ft 50 kr.

Philotea újabb kiadásban megjelent Reizen János könyvkereskedésében Szatmáron. Ha a u g Leó plebánosnak e műve kiválóan alkalmas karácsonyi, újévi vagy bermalási ajándéknak. Ára díszes vászonkötésben 80 kr.

Szent Család oktató-ima könyvre hirdet előzetési felhívást a győri „Szent-Imre-egyesület”. Megvan e könyvben mindaz, a mi a keresztény család s a családdhoz tartozók életének megszenteselésére utmutatásul és buzdításul szolgálhat. Az imádságok jobbra olyanok melyeknek elmondásával bucsut lehet nyerni, vagy olyanok, melyek szentektől származnak. Hazai viszonyainkra való tekintettel a szokottabb egyházi énekeket is tartalmazza. Ára vászonkötésben 80 kr. Megrendelhető a győri nagyszemináriumban és a győregyházmegyei könyvnyomdában.

A szent gyónás és áldozásra való előkészület a tanuló ifjúság számára. E cím alatt Dr. Wajud Géza káplán (Budapest, VI. ker., Érsek-u. 2. sz.) egy gyakorlati művecskét bocsátott közre. Ajánljuk a főt. hitoktató urak figyelmébe. Magyar és tót nyelven jelenik meg s egy fűzött példány ára 10° kr., kötve 15 kr. (Etiam erga sacra 3 expl. 1 sacrum.)

— **Lelki Vezér.** Teljes ima és énekes könyv róm. kath. tanuló részére. Harmadik kiadás, 130 lapon erős kötésben. Fűggelék: „A jó ministráns.” Ára 10 kr. Papoknak: 100 péld. 31 int. Ugyanez „Der Schutzengel” czim alatt német nyelven. Kapható Streich és József plebánosnál Német-Bólyban, Baranyam.

Nyom. Számmér Imréné, Székesfejérvárott.

— **Folyóiratok.** A Magyar Szemle f. évi 49-ik száma a szokott érdekes és válogatott tartalommal jelent meg. E kiváló szépirodalmi lapnak előfizetése 6 frt egész évre.

Az Uj Idők. Herczeg Ferenc lapja 51-ik számában elbeszéléseket közöl Rákosi Viktortól és Tömörkényi Istvántól, költeményt Hermann Ottónétól hangulatteljes öszi képet Bársony Istvántól, a melyhez Neogrády Antal készített szép illusztrációkat. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal, Andrássy-ut 10. sz.

Téli Esték, a keresztény családok lapja mely megjelen november hótól kezdve február végeig minden szombatban. Előfizetése 4 frt s megrendelhető Morvai János kiadónál Szatmáron. Ajánljuk a kath. közönség figyelmébe.

Havi Közlöny az elméleti és gyakorlati lelképásztársók köréből. Ezen előkötés szintvonalon álló folyóirat novemberi fűzetének tartalma ismét nagyon becses dolgokkal szolgál olvasóinknak. Folytatólag különösen érdekes fejtegetést közöl az egyházpolitika életkérből. Megjelenik havonként egyszer Temesvárott Patzer István főgyimn. tanár szerkesztésében. Előfizetési ára egész évre 4 frt.

Közgazdaság.

— **Marha és lóvásár.** Budapest tanácsa értesíti az érdemelt közönséget, hogy Budapesten a f. évi dec. 26-ára eső heti vagy marha és lóvásár a Karácsonyi ünnepély miatt két nappal előbb, az az dec. 24-én fog megtartatni.

— **Mütrágya.** A „Hungária” mütrágya kénsv és vegyipar részvénytársaság jelentése Budapest.

A tavaszi üzlet majdnem változatlan árák mellett rendes meneti. Magyarországon kívül szomszéd államaink Morvaország és Szilézia, részben Alsó-Ausztria és továbbá Észak és dél Tyrol lépnek fel vevőként, míg Galicia újév előtt nem bocsátkozik kötésekre. A nyersfoszfát-piacokon a Tebassa-kérdés még mindig főszerepet játszik. Ha a kamarák az Algeriai engedélyek megsemmisítését határozzák el, ami a foszfátokra tervezett kiviteli vám életbe léptetését eredményezné, úgy jelentékeny áremelkedés várható, amiből első sorban az észak-amerikai foszfát bányák fognak hasznot húzni; igen természetes, hogy ez esetben a feldolgozott áru szinte megfelelően drágább leend.

Chilialétromban az irányzat az utóbbi napokban igen szilárd a tengeri szállítási díjak drágulása folytán. — Az amerikai készletek csekélyek és a termelők egz shillinget fizetnek métermázsánként egy havi szállítási halasztásért.

Jegyzéseink az 1896-iki tavaszi szállításra a következők:

Kettős szuperfoszfát 20—22 ^o / _o	5.75—6.25 frt.
prima-szuperfoszfát 16—18 ^o / _o	4.15—4.60 „
valódi ind. párolt esonliatiz 1/2+25 ^o / _o	6.20—6.50 „
Thomas-salak 18—20 ^o / _o	3.25—3.0 „
a 22—25 ^o / _o	3.40—3.65 „
kálitrágya 20—22 ^o / _o	2.50—2.70 „
anomiák-szuperfoszfát 10—12 ^o / _o +3—5 ^o / _o	4.85—6.50 „
kénsvas-káli 90-95 ^o / _o	10.30—10.85 „
chilialétróm	10.30—11.— „

(100 kgonként zsákkal együtt telegyuly tisztasuly gyanánt az egyes állomások távolsága szerint)

Vasgálicz I. a 3.00—3.20 frt

 II. a 2.80—3.00 frt

Rézgáz 24.00—24.75 frt

(100 kgonként 50 kgos hordókban Budapesten.)

— **Piaci árak Moórott.** Bor árak: uj 19—22 frt, 6-borok 23—32 frt. Ondódi borok: uj 17—18 frt, 6-borok 20—22 frt, Gabona: búza 6-10, rozs, 5-80 frt árpa 4.— frt; zab 6 frt. tengeri 4-29 frt.

Szerkesztői üzenetek.

L. Károly urak: Semmiféle törvény, sem rendelet nem tilja, hogy az újszülött gyermek előbb megkerestessék s csak aztán „jelentessék” be az anyakönyvvezetőnél. Kérjük az igazt: — **Előzetes!** Bevált és kényk ezental is az „Alkotmány”-t mennél többször felkarsni. — **Z. M. Imely.** Előzetése jun. 30-án járt le.